

Kommunal- og moderniseringsdepartementet
Postboks 8004 Dep
0030 OSLO

Deres referanse
14-6059

Vår referanse
14/01175-2/HTE

Dato
9. januar 2015

Datatilsynets høringsuttalelse - Kommunal- og moderniseringsdepartementet - Forslag om endringer i bostøtteleven

Vi viser til høringsnotatet utarbeidet av Kommunal- og moderniseringsdepartementet (KMD) datert 8. oktober 2014 som gjelder forslag til endring i lov om bustøtte. Høringsfristen er satt til 9. januar 2015.

Departementet foreslår å gi Husbanken lovhjemmel til å kontrollere opplysninger i bostøttesaker, slik at det ikke hersker tvil om at Husbanken både kan og skal gjennomføre ulike typer kontroller knyttet til bostøtte.

Datatilsynet har gjennomgått høringsnotatet og har følgende kommentarer.

Bakgrunn

I august 2013 avslo Datatilsynet Husbankens søknad om konsesjon til å behandle personopplysninger i forbindelse med deres kontrollvirksomhet. Husbanken ønsket en mulighet til å foreta etterfølgende kontroll av om vilkårene for løpende støtte var oppfylt, dvs. når det kom inn tips eller det av andre grunner var ønskelig å kontrollere den konkrete saken mer nøye.

Datatilsynet la til grunn at kontroller som foretas av offentlige myndigheter i utgangspunktet må ha hjemmel i lov. Datatilsynets syn var basert på at inngrep i innbyggerens frihet må ha hjemmel i lov, jf. legalitetsprinsippet og EMK artikkel 8. Videre la Tilsynet til grunn at kravet til lovens presisjon vil variere med inngrepets art og omfang. Jo mer inngripende tiltak jo større krav til eksplisitt lovhjemmel. Husbanken på sin side anførte at forvaltningslovens generelle bestemmelser (§ 17) samt personopplysningsloven § 8 bokstav e) var tilstrekkelig hjemmel for å utøve kontroll overfor støttemottakere.

Datatilsynets vedtak ble påklaget til Personvernemnda.¹ Datatilsynet registrer at departementet uavhengig av klagens utfall, ønsker å forankre Husbankens behandling av personopplysninger (inkl. kontrollvirksomhet) i nye bestemmelser i bostøtteleven. Datatilsynet er positiv til en slik tilnærming.

¹ Saken er p.t. ikke ferdigbehandlet i Personvernemnda (saksnr. 2014-03)

Behov for kontroll

Datatilsynet ser at offentlige velferdsytelser som bostøtte vil kunne misbrukes uten adekvate kontrollinstrumenter. Tilsynet er videre av den oppfatning at misbruk av slike velferdsytelser vanskelig lar seg avdekke uten effektiv kontroll.

Samtykke

Datatilsynet deler departementets syn på at samtykke ikke er et egnet behandlingsgrunnlag for behandling av personopplysninger i forbindelse med behandling av søknad til bostøtte, da kravet til et frivillig samtykke, jf. personopplysningsloven § 2 nr. 7, ikke vil kunne bli oppfylt. Videre deler Tilsynet departementets vurdering av at samtykke heller ikke er egnet som grunnlag for offentlige kontrollformål, jf. pkt. 4.4 i høringsnotatet.

Kontroll i enkeltsaker

Når det foreligger en sterk og konkret mistanke om misbruk av bostøtte, er Tilsynet av den oppfatning at det bør foreligge en adgang for Husbanken til å foreta nærmere undersøkelser. Datatilsynet er av den vurdering at en slik kontrolladgang ikke bør strekke seg lengre enn det som er nødvendig for å få avklart om det foreligger misbruk av bostøtteordningen. De foreslåtte bestemmelsene §§ 8a og 8b, synes å være tilstrekkelig avgrenset.

Informasjonsplikt

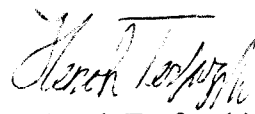
Datatilsynet deler departementets forståelse av personopplysningsloven § 20 annet ledd bokstav a, slik at Husbanken ikke vil ha en informasjonsplikt når behandlingen er uttrykkelig fastsatt i lov, jf. høringsnotatet 6.3. Tilsynet vil imidlertid oppfordre Husbanken til å gi god informasjon om deres behandling av personopplysninger. Selv om behandlingen skulle være uttrykkelig fastsatt i lov, vil det ofte være ukjent for folk flest hvilke behandlinger som gjennomføres av Husbanken. Dette vil særlig være tilfelle for den gruppen som er aktuell for bostøtte. Tilsynet legger til grunn at Husbanken enkelt kan gi slik informasjon i forbindelse med behandlingen av bostøttesøknaden.

Tilsynet er fornøyd med at Husbanken av eget tiltak skal informere om når det innhentes opplysninger fra andre, jf. høringsnotatets 6.4. Tilsynet forstår at denne plikten kan utledes direkte av § 8b tredje ledd. Tilsynet er imidlertid av den oppfatning at bestemmelsen kunne vært formulert noe klarere, slik at det kom klart frem hva man plikter å informere om eller eventuelt med en direkte henvisning til personopplysningsloven § 20.

Med vennlig hilsen

Hjørn Erik Thon
direktør

Henok Tesfazghi
seniorrådgiver